

**Repere metodologice
pentru aplicarea curriculumului la clasa a XI-a
ciclul inferior al liceului
în anul școlar 2023 – 2024**

Disciplina: ISTORIE

BUCUREȘTI, 2023

Notă: Prezentul document se aplică la toate clasele a XI-a de liceu tehnologic special, indiferent de domeniul de pregătire profesională.

I. INTRODUCERE

PREMISE PENTRU APLICAREA CURRICULUMULUI LA CLASA A XI-A ÎN ANUL ȘCOLAR 2023-2024

A. Recomandări privind specificul clasei a XI-a liceu tehnologic special privind disciplina Istorie

Elevii din clasa a XI-a, învățământ *liceal tehnologic special* vor studia după programa pentru învățământ liceal tehnologic de masă, fiind încadrați în continuare în ciclul inferior al liceului. Programa aparține aceluiași model de proiectare cu programa studiată în clasa a IX-a (*Popoare și spații istorice; Oamenii, societatea și lumea ideilor; Religia și viața religioasă și Statul și politica*). Conținuturile se vor studia în ordine cronologică.

În proiectarea didactică un rol important îl au competențele generale din programa clasei a a X-a, care sunt valabile și pentru elevii cu cerințe educaționale speciale, dar care vor fi atinse într-un interval mai lung de timp:

1. *Utilizarea vocabularului și a informației în comunicarea orală sau scrisă.*
2. *Dezvoltarea comportamentului civic prin exersarea deprinderilor sociale.*
3. *Formarea imaginii pozitive despre sine și despre ceilalți.*
4. *Sensibilizarea față de valorile estetice ale culturii.*
5. *Utilizarea surselor istorice a metodelor și tehnicilor adecvate istoriei pentru rezolvarea de probleme.*

Programa de clasa a X-a, face trecerea de la organizarea cunoașterii bazată pe criteriul cronologic la organizarea de tip tematic pentru studierea faptelor/proceselor istorice, a personalităților, a instituțiilor și a popoarelor/națiunilor.

Prin proiectarea didactică specifică elevilor cu cerințe educative speciale, toate competențele specifice din programa școlară trebuie să fie structurate, iar conținuturile adaptate prin *fișe de documentare, fișe de lucru, fișe de evaluare și fișe de autoevaluare*.

Competențele și conținuturile pentru liceul tehnologic ar trebui să aibă un caracter practic – utilitar, astfel conținuturile din planificarea realizată trebuie să urmărească componenta practică. Competențele pe care le dobândesc elevii în școală trebuie să permită adaptarea la cerințele economice și sociale zilnice.

Cele mai importante competențe specifice pe care le putem folosi în atingerea obiectivelor sunt: 1.1. *Exprimarea unei opinii în limbajul adecvat istoriei;* 1.2. *Formularea de argumente referitoare la un subiect istoric;* 2.3 *Analizarea factorilor politici, sociali, economici, culturali care alcătuiesc imaginea unei societăți* 2.4. *Recunoașterea continuității, schimbării și cauzalității în evoluția socială;* 3.1. *Recunoașterea și acceptarea interculturalității;* 5.2. *Încadrarea unui eveniment sau a unei serii de evenimente într-un context cronologic;* 5.3. *Plasarea evenimentelor și proceselor istorice într-un context istoric mai larg românesc, european sau universal.*

Competențele generale și specifice care trebuie formate prin procesul de predare-învățare a disciplinei au la bază și promovează valori și atitudini, care pot fi structurate și adaptate elevilor cu cerințe educaționale speciale:

- *Relaționarea pozitivă cu ceilalți*
- *Respectarea drepturilor fundamentale ale omului*
- *Rezolvarea pe cale non-violentă a conflictelor.*
- *Asumarea toleranței etnice, religioase și culturale.*

B. Manuale școlare aprobate de ME/echivalente, ale căror conținuturi pot fi adaptate pentru elevii cu cerințe educaționale speciale prin fișe de documentare, de lucru și de evaluare:

- *ISTORIE*, Manual pentru clasa a X-a, Dinu C. Giurescu, Anișoara Budici, Mircea Stănescu, Dragoș Țigău, Editura SIGMA, București, (f.a.)
- *Istorie*, Manual pentru clasa a X-a, Alexandru Barnea (coordonator), Vasile Aurel Manea, Eugen Palade, Mihai Stamatescu, Bogdan Teodorescu, Editura Corint, București, (f.a.)
- *Istorie*, Manual pentru clasa a X-a, Valentin Băluțoiu, Editura Didactică și Pedagogică R.A., București, (f.a.)
- *Istorie*, Manual clasa a X-a, Mihaela Selevet, Ecaterina Stănescu, Marilena Bercea, Editura Corint, București, (f.a.)
- *ISTORIE*, Manual pentru clasa a X-a, Ioan Scurtu, Marian Curculescu, Constantin Dincă, Aurel Constantin Soare, Editura ECONOMICA, București, (f.a.)
- Sinteze, *Istorie Universală 1*, Cristina Pavel, Editura Booklet SRL, Ediția I, București, 2013.

C. Rolul disciplinei/disciplinelor în dezvoltarea celor opt competențe-cheie europene, cu trimiteri la profilul de formare a absolventului

În ultimii ani, conceptul de competență a devenit termenul central în domeniul curriculumului școlar și prioritate a majorității reformelor curriculare din sistemele de învățământ europene.

Accentul pe dezvoltarea competențelor a fost pus în relație cu nevoia de învățare de-a lungul întregii vieți, de transferabilitate a rezultatelor învățării și de abordare integrată în învățare.

Acest proces s-a finalizat în anul 2006 cu Recomandarea Parlamentului European și a Consiliului privind competențele cheie din perspectiva învățării pe parcursul întregii vieți (2006/962/EC) [Recommendation of the European Parliament and of the Council of 18 December 2006 on key competences for lifelong learning (2006/962/EC)]¹

Documentul structurează ”profilul de formare european” pe baza a opt competențe cheie:

- comunicare în limba maternă;**
- comunicare în limbi moderne;**
- competență matematică și competențe de bază în științe și tehnologii;**
- competență digitală;**
- a învăța să înveți;**
- competențe sociale și civice;**
- spirit de inițiativă și antreprenoriat;**
- sensibilizare și exprimare culturală.**

Documentul european definește competențele ca ansambluri de cunoștințe, abilități și atitudini necesare pentru dezvoltarea personală, pentru cetățenia activă, pentru incluziune socială și pentru angajare pe piața muncii.

Competențe care pot fi atinse și prin studierea disciplinei Istoriei pe parcursul celor cinci ani în cadrul unui liceu tehnologic special.

Conceptul de competență a devenit prioritar atât în curriculum-ul școlar național, cât și în curriculum-ul școlar European. Astfel, competențele generale și competențele specifice din programa școlară pentru clasa a X-a/ Ciclul inferior al liceului (*Aprobat prin ordin al ministrului Nr. 4598/31.08.2004*) pot fi valorificate împreună cu competențele cheie la nivel European,

¹ <https://drive.google.com/file/d/19ruy72mLfn62sPAYIYbPYCnXgJo0A5S6/view>

având ca principal scop dezvoltarea personală, pentru cetățenia activă, pentru incluziune socială și pentru angajare pe piața muncii.

Accentul pe dezvoltarea competențelor a fost pus în relație cu nevoia de învățare de-a lungul întregii vieți, de transferabilitate a rezultatelor învățării și de abordare integrată în învățare.

Accent care poate fi pus și în cadrul liceelor tehnologice speciale, unde elevii cu cerințe educaționale speciale au nevoie de incluziune socială și de angajare pe piața muncii națională sau europeană.

D. Structura anului școlar învățământ tehnologic special – clasa a XI-a

Structura anului școlar 2023 – 2024 este organizată pe module/intervale de cursuri, la fel ca anul școlar anterior. Sunt 5 module, despărțite de 5 vacanțe, iar prima zi de cursuri este pe 11 septembrie 2023.

Pentru clasele din învățământul liceal special – filiera tehnologică, cu excepția claselor terminale și pentru clasele din învățământul profesional, anul școlar are o durată de 37 de săptămâni de cursuri și se încheie la data de 28 iunie 2024.

La clasele din învățământul liceal (inclusiv cel special) – filiera tehnologică în perioadele dedicate programelor ”Școala altfel” și ”Săptămâna verde” (11 septembrie 2023 – 26 aprilie 2023), se vor organiza activități de instruire practică urmărind și scopul acestor programe.

Structura anului școlar 2023 – 2024 pe module pentru învățământul liceal tehnologic special:

- I. **Modulul 1:** 11 septembrie – 27 octombrie 2023
- II. **Modulul 2:** 06 octombrie – 22 decembrie 2023
- III. **Modulul 3:** 08 ianuarie – 09 februarie 2024
08 ianuarie – 16 februarie 2024
08 ianuarie – 23 februarie 2024, după caz la decizia inspectoratelor școlare județene/al municipiului București, în urma consultării cu beneficiarii primari ai educației, cu părinții/reprezentanții legali ai acestora și cu cadrele didactice, realizate la nivelul unităților de învățământ.
- IV. **Modulul 4:** 19 februarie – 26 aprilie 2024
26 februarie – 26 aprilie 2024
04 martie – 26 aprilie 2024
- V. **Modulul 5:** 08 mai – 28 iunie 2024

II. PLANIFICARE CALENDARISTICĂ

EXEMPLU:

PLANIFICARE CALENDARISTICĂ 2023 – 2024

Disciplina: ISTORIE

Profesor:

Clasa a XI-a Liceu Tehnologic Special – 1 oră/săptămână (CICLUL INFERIOR – CONȚINUTURI CLASA a X-a)

Programa școlară pentru clasa a X-a/ciclul inferior al liceului/ISTORIE/Aprobată prin ordin al ministrului Nr. 4598/ 31.08.2004

NR. TOTAL ALOCAT ORELOR DE STUDIU – 35 SĂPTĂMÂNI

NR. TOTAL STAGIU DE PREGĂTIRE PRACTICĂ – 2 SĂPTĂMÂNI

Programele naționale ”Școala Altfel” și Programul ”Săptămâna verde”: 11 SEPTEMBRIE 2023 – 26 APRILIE 2024

Vacanța în intervalul 26.02.2024 – 01.03.2024

Nr. crt.	Unități de învățare	Competențe specifice	Conținuturi	Nr. de ore	Săpt.	Obs.
MODULUL I (11.09 – 27.10 2023)						
1.	RECAPITULARE Clasa a X-a/ prima parte	5.2 Încadrarea unui eveniment sau a unei serii de evenimente într-un context cronologic	Test inițial Prima parte a clasei a X-a	1	S1	Activități remediale
2.	RELAȚIILE INTERNAȚIONALE • Marile conflicte ale secolului XX	1.1. Exprimarea de opinii în limbajul adecvat istoriei 2.4.Recunoașterea continuității, schimbării și a cauzalității în evoluți socială 5.2 Încadrarea unui eveniment sau a unei serii de evenimente într-un context cronologic	• Holocaustul	1	S2	
			• România și cele două războaie mondiale	2	S3 S4	
		1.1 Exprimarea de opinii în				

MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE ÎN EDUCAȚIE
ÎNVĂȚĂMÂNT LICEAL TEHNOLOGIC SPECIAL

3.	STATUL ȘI POLITICA • Regimuri politice postbelice	limbajul adecvat istoriei 2.1 Recunoașterea și acceptarea perspectivelor multiple asupra faptelor și proceselor istorice	• Regimuri politice democratice și totalitare	2	S5 S6	
4.		<i>EVALUARE</i>		1	S7	Fișe de autoevaluare
MODULUL II (06.11 – 22.12 2023)						
5.	OAMENII, SOCIETATEA ȘI LUMEA IDEILOR • Lumea postbelică	1.2 Formularea de argumente referitoare la un subiect istoric 2.4. Recunoașterea continuității, schimbării și a cauzalității în evoluția socială	• Reconstrucția economică	2	S8 S9	
			• Revoluția tehnico-științifică	2	S10 S11	
			• Drepturile omului	2	S12 S13	
6.		<i>EVALUARE</i>		1	S14	Fișe de lucru
MODULUL III (08.01 – 09, 16, 23.02 2024)						
7.	RELAȚIILE INTERNAȚIONALE • Relațiile internaționale postbelice	2.1 Recunoașterea și acceptarea perspectivelor multiple asupra faptelor și proceselor istorice 5.3 Plasarea evenimentelor și proceselor istorice într-un context istoric mai larg românesc, european sau universal	• Organizații internaționale	2	S15 S16	
			• Războiul Rece	3	S17 S18 S19	
			• Prăbușirea comunismului în Europa	1	S20	
8.		<i>EVALUARE</i>		1	S21	Fișe de evaluare
MODULUL IV (19, 26.02 sau 04.03. 2024 – 12.04 2024)						
9.	OAMENII, SOCIETATEA ȘI LUMEA IDEILOR • Societatea la începutul mileniului III	2.3 Analizarea factorilor politici, sociali, economici, culturali care alcătuiesc imaginea unei societăți	• Globalizare, viața cotidiană	2	S22 S23	
10.	RELAȚIILE INTERNAȚIONALE • România și integrarea euroatlantică	2.1 Recunoașterea și acceptarea perspectivelor multiple asupra faptelor și proceselor istorice	• UE – parteneriat și integrare	2	S24 S25	
			• NATO	2	S26 S27	

MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE ÎN EDUCAȚIE
ÎNVĂȚĂMÂNT LICEAL TEHNOLOGIC SPECIAL

MODULUL V (22.04 – 28.06.2024)						
11.	RELIGIA ȘI VIAȚA RELIGIOASĂ • Religia în lumea contemporană	1.1 Exprimarea de opinii în limbajul adecvat istoriei 3.1 Recunoașterea și acceptarea interculturalității	• Creștinismul, islamul, budismul	3	S28 S29 S30	Activități remediale
			• Ecumenismul religios	1	S31	
			• Libertate religioasă și prozelitism	1	S32	
12.	RECAPITULARE Ciclul inferior clasa a X-a			3	S33 S34 S35	Activități remediale Fișe de lucru
			„Săptămâna Altfel” „Săptămâna Verde”	2	11. 09. 2023 – 26.04 . 2024	Perioada în care se vor planifica stagiile de pregătire practică (SPP)
Vacanța de vară : 29.06 – 08.09. 2024						

În perioada **11 Septembrie 2023 – 26 Aprilie 2024** se desfășoară programele naționale „*Săptămâna Altfel*”, respectiv „*Săptămâna Verde*”. În această perioadă vor fi planificate stagii de pregătire practică (SPP) pentru filiera tehnologică.

Vacanța stabilită de fiecare inspectorat în luna februarie, determină planificări diferite.

III. EVALUAREA GRADULUI DE ACHIZIȚIE A COMPETENȚELOR ANTERIOARE

EXEMPLU:

Test de evaluare inițială

(S1 – clasa a XI-a, ciclul inferior al liceului/învățământ special)

Clasa a X-a

Toate subiectele sunt obligatorii.

Se acordă 10 puncte din oficiu.

Timp de lucru: 40 min sau poate fi adaptat în funcție de CES

Subiectul I .....20 puncte

Stabiliți răspunsul corect și apoi încercuți litera corespunzătoare pentru următoarele propoziții:

- 1) *Iluminismul a reprezentat:*
  - a) O mișcare filosofică
  - b) O enciclopedie
  - c) Un curent artistic
- 2) *Primul președinte al Americii a fost:*
  - a) Regele George al III-lea
  - b) Cristofor Columb
  - c) George Washington
- 3) *Revoluția franceză din 1789 s-a caracterizat prin cucerirea și demolarea:*
  - a) Parisului
  - b) Londrei
  - c) Bastiliei
- 4) *Regimul fanariot din Țările Române s-a caracterizat prin:*
  - a) Domnitorii erau numiți direct de Poarta Otomană
  - b) Domnitorii erau aleși prin vot
  - c) Domnitorii erau numiți de Adunarea Poporului
- 5) *Primul Război Mondial s-a desfășurat între anii:*
  - a) 1917 - 1918
  - b) 1914 - 1918
  - c) 1913 - 1915

Subiectul II.....20 puncte

Completați spațiile punctate cu termenii corespunzători din lista dată:

Începând cu secolele XVIII – XIX, continentul european a devenit centrul economic al lumii. Principala cauză a acestui fenomen s-a datorat declanșării revoluției..... .

Prin revoluție industrială se înțelege fenomenul de înlocuire a muncii..... în economie cu producția realizată cu ajutorul..... . Acest fenomen a apărut în ....., în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea. Una dintre cele mai importante invenții din această perioadă a fost mașina cu .....

Termeni: economice, industriale, manuale, uneltelor, mașinilor, Anglia, Italia, petrol, aburi.

Subiectul III.....10 puncte

Stabiliți valoarea de Adevărat sau Fals pentru următoarele informații istorice și apoi încercuți răspunsul corect:

1. Al Doilea Război Mondial s-a desfășurat între anii 1939 - 1945.
A F
2. Adolf Hitler a condus Italia fascistă.
A F
3. La 1 Septembrie 1939, Germania a atacat, fără declarație de război, Polonia.
A F
4. Cea mai importantă bătălie a celui de-al Doilea Război Mondial a fost la Stalingrad.
A F
5. Germania nazistă a fost învinsă la 2 septembrie 1945.
A F

Subiectul IV.....20 puncte

Completați tabelul următor cu statele care au făcut parte din cele două tabere politico-militare care s-au confruntat în timpul Primului Război Mondial:

Puterile Centrale	Antanta

Subiectul V.....20 puncte

Citiți cu atenție, textul de mai jos:

”Războiul Crimeii (1853 - 1856), în care Anglia, Franța, Imperiul Otoman și Sardinia au învins Rusia, a dat posibilitatea patrioților români să pună în atenția opiniei publice și a oamenilor politici europeni problema unirii Țării Românești.....În 1859, la 5 ianuarie și la 24 ianuarie, adunările electivă l-au ales ca domn al Moldovei și al Țării Românești pe *Alexandru Ioan Cuza*.”

(***Manual pentru clasa a X-a, *ISTORIE*, Băluțoiu, Valentin, p. 48.)

Pornind de la acest text, răspundeți corect în scris la următoarele întrebări:

1. Denumiți războiul desfășurat între 1853 – 1856.
2. Precizați numele domnitorului ales Moldova și Țara Românească.
3. Menționați datele istorice la care domnitorul român a fost ales în Moldova și Țara Românească.
4. Precizați care era scopul patrioților români.
5. Numiți următorul domnitor al României, după Alexandru Ioan Cuza, devenit rege.

BAREM DE EVALUARE ȘI NOTARE

Punctaj oficiu: 10 puncte (punctaj care poate fi mărit și în funcție de gradul de cerințe educaționale)

Subiectul I.....20 puncte

1. a .....4 puncte
2. c .....4 puncte
3. c .....4 puncte
4. a .....4 puncte
5. b .....4 puncte

Subiectul II.....20 puncte

1. industrială.....2 puncte
2. manuale.....2 puncte
3. mașinilor.....2 puncte
4. Anglia.....2 puncte
5. aburi.....2 puncte

Subiectul III.....10 puncte

1. A.....2 puncte
2. F.....2 puncte
3. A.....2 puncte
4. A.....2 puncte
5. A.....2 puncte

Subiectul IV.....20 puncte

1. Austro – Ungaria, Germania, Imperiul Otoman, Bulgaria.....10 puncte
2. Franța, Marea Britanie, Rusia (Italia, România, Japonia, SUA) .....10 puncte

Subiectul V.....20 puncte

1. Războiul Crimeii.....4puncte
2. *Alexandru Ioan Cuza* .....4 puncte
3. 5 Ianuarie 1859 – Moldova
24 Ianuarie 1859 - Țara Românească.....4 puncte
4. să pună în atenția opiniei publice și a oamenilor politici europeni problema
unirii Țării Românești .....4 puncte
5. Carol I.....4 puncte

IV. RECOMANDĂRI PENTRU CONSTRUIREA NOILOR ACHIZIȚII

În tabelul de mai jos, pot fi identificate corelațiile care se pot realiza la nivel de conținuturi între cele două clase, din perspectiva elementelor de continuitate dintre cele două programe școlare, cu scopul folosirii în construirea unor strategii în procesul de *predare-învățare-evaluare*.

Conținuturi studiate în clasa a IX-a	Conținuturi studiate în clasa a X-a
<p>RELIGIA ȘI VIAȚA RELIGIOASĂ</p> <p><u>Mari religii</u></p> <p>Probleme de atins: Iudaismul, Budismul, Creștinismul, Islamul. →</p>	<p>RELIGIA ȘI VIAȚA RELIGIOASĂ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Religia în lumea contemporană <p>Probleme de atins: creștinismul, islamul, budismul, alte religii.</p>
<p>STATUL ȘI POLITICA</p> <p><u>Forme de organizare politică în antichitate</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Probleme de atins: Democrația ateniană → 	<p>STATUL ȘI POLITICA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Regimuri politice postbelice <p>Probleme de atins: Regimuri politice democratice</p>

Cadrul necesar unei învățări active, pentru a stimula gândirea critică și creativitatea elevilor din învățământul liceal tehnologic special:

- Trebuie să fie stimulativ, bazat pe relația de încredere și respect, dintre profesor-elev și elev-elev
- Trebuie promovată gândirea pozitivă care definește omul ca ființă, care poate fi ajutată să se dezvolte și să-și creeze o imagine de sine ce implică respect și responsabilitate față de propria persoană
- Trebuie promovată în același timp implicarea activă a tuturor elevilor cu CES
- Trebuie creat sentimentul de securitate, siguranță, prin care elevii să perceapă ideea că nu vor fi ridiculizați sau sancționați.

Profesorul trebuie să gândească fiecare secvență în procesul educațional, să fie clar și precis în cerințe și să acorde timp suficient elevilor cu CES. Poate lucra individual cu elevii, dar îi poate organiza și pe grupe pentru a promova învățarea prin cooperare. Foarte important este stabilirea modului de receptare a informației prin cele trei stiluri de învățare: **vizual** – scheme, diagrame, imagini și texte scrise; **auditiv** – discuții în grup, dezbateri; **kinestezi** – mișcări, gesturi, mimică.

Obiectivele operaționale trebuie să fie măsurabile, concrete și observabile pe momentele lecției, adaptate elevilor cu CES în funcție de diagnosticul fiecărui elev integrat.

Putem stabili 1 - 2 obiective pentru fiecare competență specifică stabilită. De exemplu, elevii trebuie să recunoască....., să plaseze corect în timp și spațiu....., să identifice anumite cauze..... , să localizeze pe hartă..... .

V. ADAPTAREA LA PARTICULARITĂȚILE/CATEGORIILE DE ELEVI CU DIZABILITĂȚI

Recomandări particulare:

Adaptarea programei de istorie pentru clasa a X-a, pentru elevii cu cerințe educaționale speciale.

1. Evaluarea inițială să se realizeze cu 3, 4, 5 itemi, ce conțin câte o singură cerință în funcție de tipul dizabilității elevilor.
2. Se va stabili ce stil de învățare predomină: Vizual, Auditiv sau Tactil-Kinestezic;
3. Din planificarea disciplinei să fie alese obiectivele pe care le poate îndeplini elevul, dacă nu se adaptează în funcție de dizabilitatea elevului;
4. Ca durată, un obiectiv se poate întinde până la două săptămâni/o luna, până la îndeplinirea criteriilor minimale propuse. În această perioadă elevului i se dau 2 - 3 fișe de lucru .
5. Se trece apoi, la alt obiectiv dacă cel propus s-a realizat, iar dacă obiectivul nu s-a realizat trebuie specificat în rubrica criterii minimale de apreciere a progresului;
6. PIP-ul ține loc de proiect de lecție și de evaluare(elevilor cu dizabilități le este recomandată evaluarea formativă;

Diferențierea se va face pe baza tipurilor de dizabilități și a stilurilor de învățare (auditiv, vizual și kinestezic).

Pocesul de *predare-învățare-evaluare se poate realiza în sala de clasă, în cabinetul de istorie, la muzeu.*

Activitățile trebuie să aibă un caracter aplicativ, pe baza metodelor și mijloacelor de realizare: observația, explicația, exercițiul, folosirea imaginilor, munca dirijată, fișa de documentare (fișă realizată prin structurarea informațiilor), fișa de lucru, fișa de evaluare și fișa de autoevaluare.

Evaluarea cunoștințelor se poate realiza prin evaluarea directă, îndirectă sau prin proiecte personale care vor avea un timp mai îndelungat de realizare față de învățământul de masă.

Metodele și mijloacele de evaluare pot fi:

1. Stimulativă – caracter formativ și informativ.
2. Scrisă.
3. Formativă
4. Formularea de întrebări
5. Frontală atât față în față, cât și în mediul online. Exemplu: ”Să localizeze spațiile geografice ale statelor care s-au confruntat ideologic în Războiul Rece”.

Procesul de evaluare, se poate realiza și în mediul online, dar și față în față. Comunicarea are un rol important în procesul educațional. Astfel, poate fi utilizată orice metodă de comunicare prin care se pot transmite texte istorice, pictograme, imagini specifice pentru obiecte sau acțiuni istorice, fișe de documentare adaptate, fișe de lucru, fișe de evaluare și fișe de autoevaluare.

Astfel, comunicarea cu elevii se poate realiza prin WhatsApp, email și Facebook/Messenger. Pentru transmiterea materialelor se pot folosi și platformele de învățare online (de ex. Google clasroom, Adservio, Microsoft Teams). Pentru comunicarea colaborativă online se pot folosi aplicații (de exemplu, Meet, Skype, Zoom). Se poate folosi și platforma Youtube, de unde se pot accesa link-uri cu diferite informații istorice, după ce au fost verificate de profesorul de la clasă și transmise elevilor. Care vor primi sarcina de lucru de a viziona aceste materiale și apoi să le prezinte față în față sau în mediul online sincron.

Prin intermediul platformelor de învățare online se pot transmite fișe de documentare și apoi fișe de lucru. În funcție de dificultatea acestor fișe, dar ținând cont și de nevoile speciale ale acestor elevii, se recomandă fixarea unui termen pentru completarea fișelor de lucru, pe baza fișelor de documentare. Nerespectarea termenului, poate conduce la prelungirea timpului de lucru în prima fază și apoi completarea lor împreună cu profesorul de istorie în mediul online sincron. Fișa de autoevaluare are un rol important în construirea și fixarea noilor achiziții, deoarece determină elevul să caute informațiile pe care deja le deține în fișele de documentare și de lucru și reprezintă un mod de lucru independent.

Competențele digitale au devenit în această perioadă o necesitate actuală, astfel trebuie să încurajăm elevii cu cerințe educaționale speciale să lucreze independent atât în modul față în față, cât și mediul online. Dezvoltarea personalității trebuie să pună accent pe cultivarea unei atitudini pozitive față de comunicare indiferent de forma în care ea se realizează. Comunicarea didactică trebuie să se realizeze prin colaborarea cu elevii și prin cooperarea cu părinții, cu scopul atingerii obiectivelor educaționale.

Schimbările climatice și degradarea mediului reprezintă o amenințare existențială pentru Europa și pentru întreaga lume. Pentru a depăși aceste provocări, [Pactul verde european](#) va transforma [Uniunea Europeană](#) (UE) într-o economie modernă, competitivă și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor, asigurând:

- atingerea nivelului de zero emisii nete de gaze cu efect de seră până în 2050;
- decuplarea creșterii economice de la utilizarea resurselor;
- faptul că nicio persoană și niciun loc nu vor fi lăsate în urmă.

De asemenea, pactul vizează protejarea, conservarea și îmbunătățirea capitalului natural al UE, precum și protejarea sănătății și a stării de bine a cetățenilor împotriva riscurilor și a efectelor legate de mediu.

Sănătatea, economia și starea noastră de bine depind de starea mediului înconjurător, care se confruntă cu mai multe provocări grave. Dintre acestea, demne de menționat sunt inclusiv cele

legate de schimbările climatice, de consumul și producția nesustenabilă, precum și de diferite forme de poluare.²

Astfel, în acest context al politicii europene putem aborda prin multidisciplinaritate³, interdisciplinaritate⁴ și transdisciplinaritate⁵ și conținuturi din programa de istorie clasa a XI-a, ciclul inferior.

Fiecare disciplină contribuie, în funcție de propriul său specific, la clarificarea temei investigate. E o corelare a demersurilor mai multor discipline în vederea clarificării unei probleme. Se presupune conștientizarea faptului că unele teme sau probleme din lumea reală

În contextul acestor schimbări și abordări și la disciplina Istorie, clasa a XI-a, ciclul inferior la liceului pot exista abordări multi-, inter- și transdisciplinare, având în vedere integrarea unor teme prioritare vizând: obiective ale dezvoltării durabile, cu accent pe educația privind mediul și schimbările climatice. Cu ajutorul competențelor specifice: 2.1 *Recunoașterea continuității, schimbării și a cauzalității în evoluția socială* și 5.3 *Plasarea evenimentelor și proceselor istorice într-un context istoric mai larg românesc, european sau universal*, dar și cu ajutorul competențelor cheie europene putem dezvolta anumite conținuturi din programă (*Revoluția tehnico-științifică, Drepturile omului, Organizații internaționale, Globalizare și viața cotidiană, UE – parteneriat și integrare*), în relație directă cu disciplina/ modulul de studiu: *Educație pentru mediu, Educație pentru sănătate, Educație tehnologică, Educație civică, Educație pentru cetățenie democratică, Egalitate de șanse, Gândire critică, Oratorie și dezvoltare personală, Securitate cibernetică, Educație pentru alimentație sănătoasă*.

Disciplina/ modulul *Educația interculturală* poate fi abordată multi-, inter- și transdisciplinare, prin intermediul conținuturilor unității de învățare RELIGIA ȘI VIAȚA RELIGIOASĂ/ Religia în lumea contemporană, putând fi folosită competența specifică 3.1 *Recunoașterea și acceptarea interculturalității*.

Pentru atingerea obiectivelor dezvoltării durabile cu accent pe educația privind mediul și schimbările elevii clasei a XI-a liceu tehnologic special pot participa la activități de voluntariat pe parcursul întregului an școlar. Astfel, ei pot participa la proiecte locale, regionale sau chiar naționale: ”*Voluntariatul în comunitatea ta*”, ”*Ora Pământului* ” sau în activități de voluntariat în cadrul Strategiei Naționale de Acțiune Comunitară (în calitate de voluntari sau beneficiari) implementată de Ministerul Educației.

---

² https://eur-lex.europa.eu/summary/chapter/environment.html?locale=ro&root_default=SUM_1_CODED%3D20

³ **Multidisciplinaritatea** este forma cea mai puțin dezvoltată de împătrundere a disciplinelor, constând numai în alăturarea anumitor elemente ale diverselor discipline.

⁴ Prin **interdisciplinaritate** se creează: acoperirea rupturilor dintre discipline, eliminarea izolării și lipsei corelațiilor între conținuturile diverselor discipline.

⁵ **Transdisciplinaritatea** presupune concepte, metodologie și limbaj care tind să devină universale (teoria sistemelor, teoria informației, cibernetica, modelizarea, robotizarea).

EXEMPLU

Conținuturi: OAMENII, SOCIETATEA ȘI LUMEA IDEILOR

- Lumea postbelică – Probleme de atins: Drepturile omului
  - a. Multidisciplinaritate: *Gândire critică, Oratorie și dezvoltare personală*
  - b. Interdisciplinaritate: *Educație civică, Educație pentru cetățenie democratică, Educație pentru mediu, Egalitate de șanse*
  - c. Transdisciplinaritate: *Securitate cibernetică*

În ultimii ani, conceptul de competență a devenit termenul central în domeniul curriculumului școlar și prioritate a majorității reformelor curriculare din sistemele de învățământ europene.

La nivelul documentelor de politici educaționale europene, abordarea competenței în relație cu învățarea la nivel general, respectiv cu învățarea în școală a parcurs mai multe etape de analiză, conceptualizare, definire.

Pe fondul preocupărilor multiple pentru definirea și promovarea conceptului de competență, Comisia Europeană a promovat activități în grupuri de lucru cu scopul de a defini un cadru de referință pentru competențe cheie pe parcursul întregii vieți. Acest demers a durat mai mulți ani, fiind determinat de multipli factori: nevoia de armonizare a unui set comun de repere privind profilul de formare al absolvenților sistemelor europene de educație, capabili să continue studiile și să muncească dincolo de frontierele statelor din care provin; dinamica lumii contemporane, care solicită achiziții de profunzime ce pot fi transferate cu ușurință în situații noi de viață personală și profesională; impactul noilor tehnologii, care fac posibilă stocarea și accesarea unui număr imens de date, iar utilizatorul uman nu mai are nevoie să facă eforturi de memorare, dar trebuie să folosească criterii pentru identificarea informației pertinente și pentru restructurarea acesteia în funcție de contextul de învățare sau profesional.

Valorificând datele de monitorizare, în anul 2018, documentul Recomandarea Consiliului privind competențele cheie din perspectiva învățării pe parcursul întregii vieți (2018/C 189/01) [Council Recommendation of 22 May 2018 on key competences for lifelong learning (2018/C 189/01)] lansează un nou set de competențe cheie, care regroupează, redefinesc și completează setul de competențe cheie din 2016.

- competență de literație;
- competență în multilingvism;
- competență matematică și competențe în științe, tehnologie și inginerie;
- competență digitală;
- competență personală, socială și de a învăța să înveți;
- competență civică;
- competență antreprenorială;

- competență de sensibilizare și exprimare culturală.⁶

Prin intervenția sistemică realizată prin proiectul PROF, Ministerul Educației regândește sistemul formării profesionale pentru cariera didactică, intervenind, atât la nivelul formării inițiale - prin stagiile practice - cât și la nivelul formării continue, prin crearea de comunități de învățare și de rute flexibile de acces și de evoluție în carieră. Atât partea practică a formării inițiale, cât și formarea continuă a cadrelor didactice, ca dezvoltare profesională, se fac în formatul comunității de învățare, prin bazele de practică pedagogică-BPP- consorții școlare care reunes, sub coordonarea unei școli de aplicație, diverse tipuri de unități de învățământ.

Rolul profesorului mentor, în cadrul unei comunități de învățare, construite, pentru început, în structura bazei de practică pedagogică, devine foarte important. Acesta identifică nevoia de formare, susține, mediază, validează și diseminează formarea, pe baza standardelor de formare asociate profilului de formare al profesorului.

Formarea continuă se desfășoară în școală, pe sistemul practicii pedagogice, nu în afara ei, nu prin scoaterea profesorilor de la cursuri și/sau prin plasarea lor în contexte de învățare externe procesului de învățământ și implică relația profesor-elev, pe un model de tip peer-learning, în sistem *blended-learning*.

Componenta digitală a procesului didactic este, de asemenea, foarte importantă, în asigurarea mentoratului de carieră didactică.⁷

Conceptul de competență a devenit prioritar atât în curriculum-ul școlar național, cât și în curriculum-ul școlar European. Astfel, competențele generale și competențele specifice din programa școlară pentru clasa a X-a/ Ciclul inferior al liceului (*Aprobat prin ordin al ministrului Nr. 4598/31.08.2004*) pot fi valorificate împreună cu competențele cheie la nivel European, având ca principal scop dezvoltarea personală, pentru cetățenia activă, pentru incluziune socială și pentru angajare pe piața muncii.

Accentul pe dezvoltarea competențelor a fost pus în relație cu nevoia de învățare de-a lungul întregii vieți, de transferabilitate a rezultatelor învățării și de abordare integrată în învățare.

---

⁶ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604(01))

⁷ <https://www.edu.ro/PROF>

IV. BIBLIOGRAFIE

1. ***Istorie, Învățământ liceal, Repere metodologice pentru consolidarea achizițiilor anului școlar 2019 – 2020, Centrul Național de politici și evaluare, machetat la Editura Didactică – Pedagogică, S.A., 2020;
2. ***Manual pentru clasa a X-a, Băluțoiu Valentin, *ISTORIE*, Editura Didactică și Pedagogică, R.A., București, 2007;
3. ***Programe școlare pentru clasa a IX-a și a X-a, Ciclul inferior al liceului, *ISTORIE*, București, 2004;
4. ***Programa aprobată prin Ordin al Ministrului Educației, Cercetării și Tineretului nr. 3458/09.03.2004

Referințe web

1. <https://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:394:0010:0018:en:PDF>
2. <https://www.educd.ro/eu-sunt-cred/activitatile-cred/>
3. <https://drive.google.com/file/d/19ruy72mLfn62sPAYIYbPYCnXgJo0A5S6/view>(
Recomandarea Parlamentului European și a Consiliului privind competențele cheie din perspectiva învățării pe parcursul întregii vieți - 2006/962/EC)
4. [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604(01))
5. <https://www.edu.ro/PROF>
6. <https://www.edu.ro/sites/default/files/SNEM.pdf>
7. https://climate-pact.europa.eu/about/priority-topics_ro
8. https://eurlex.europa.eu/summary/chapter/environment.html?locale=ro&root_default=SUM_1_CODED%3D20
9. ORDIN nr. 3.750 din 28 februarie 2023 pentru aprobarea Metodologiei-cadru de evaluare în mediul online a performanțelor școlare și a competențelor elevilor EMITENT MINISTERUL EDUCAȚIEI Publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 195 din 8 martie 2023
10. <http://ctptc-airinei.ro/interdisciplinaritate.pdf>

Autori:

Coordonator ME – prof. MITRAN LIANA MARIA

Cadru didactic	Unitatea școlară de proveniență
STAN LUCIAN	Centrul Școlar Pentru Educație Incluzivă "Albatros" Constanța
NĂPRĂDEAN HORAȚIU-TRAIAN	Liceul Tehnologic "Gheorghe Pop De Băsești" Cehu Silvaniei, Sălaj